

Utlåtande Rotel III (Dnr KS 2019/1462)

Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift

Motion av Karin Wanngård (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Dennis Wedin anför följande.

Ärendet

Karin Wanngård (S) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att Stockholm behöver göra mer för att bryta den negativa utvecklingen på dagens bostadsmarknad och att rätten till bostad ska vara en självklarhet.

Motionären föreslår därför att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift och genom detta visa på ambitionen att förverkliga bostaden som en rättighet för stadens invånare.

Genom att ansluta sig till The Shift, kan Stockholms stad enligt motionären, skapa nya lösningar och idéer samtidigt som det främjar utbytet med andra städer som står inför liknande utmaningar. Vidare framförs att städer som New York, London, Berlin och Paris har skrivit under åtagandet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Hyresgästföreningen Region Stockholm, kommunstyrelsens råd för Agenda 2030, Malmö stad och Svenska FN-förbundet.

Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Bostadsförmedlingen i Stockholm AB och de allmännyttiga bostadsbolagen AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder. Malmö stad, Svenska FN-förbundet, AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att det idag inte är tillräckligt tydligt vad ett deltagande i The Shift innebär i praktiken för en svensk kommun, framför allt avseende form och konstruktion för deltagandet, varför en konsekvensanalys bör göras innan staden fattar beslut om ett eventuellt deltagande.

Socialnämnden menar att staden med intresse kan följa och avvakta vad det kommer att innebära för Malmö stad att de anslutit sig till The Shift.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd menar att utifrån det underlag som presenteras i motionen är det dock inte tydligt vad det konkret skulle innebära för stadsdelsförvaltningen eller för staden i stort om staden skulle ansluta sig till The Shift. Mot bakgrund av detta anser nämnden att staden behöver göra en konsekvensanalys innan ett ställningstagande görs.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att det uppdrag som berörda nämnder har i budget 2020 ligger i linje med syftet med The Shift. Stadsdelsnämnden föreslår därför att Stockholms stad avvaktar och studerar vilka effekter ett medlemskap har på Malmö stad som hittills är den enda kommun i Sverige som anslutit sig.

Södermalms stadsdelsnämnd menar att staden med intresse kan titta på och avvakta vad det kommer att innebära för Malmö stad att de anslutit sig till The Shift.

Stockholms Stadshus AB konstaterar att koncernledningen inte har en fullständig bild av rörelsen The Shifts målsättningar och arbetssätt och tar därför inte ställning till om staden ska ansluta sig till The Shift.

Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 menar att rådet inte har kunnat göra en fullgod utredning om konsekvenserna av ett sådant beslut som motionen efterlyser, utan förutser att en sådan kommer ske i ordinarie beslutsprocess.

Hyresgästföreningen Region Stockholm vill att Stockholms stad och resten av regionens kommuner ansluter sig till The Shift.

Mina synpunkter

Stockholms stad har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar enligt bostadsförsörjningslagen och arbetar i enlighet med de riktlinjer för bostadsförsörjning som antogs i kommunfullmäktige i juni 2017. Staden arbetar idag på olika sätt

med frågan om bostadsförsörjning. Huvuduppdraget ligger hos de tre kommunala bostadsbolagen och bostadsförmedlingen som ska medverka till att staden får en väl fungerande bostadsmarknad som kännetecknas av god rörlighet, tillgänglighet och rimliga hyror. Även stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden har ett särskilt ansvar för stadens bostadsmål genom att skapa förutsättningar för en hög och jämn takt för bostadsproduktion inom staden.

Genom kommunernas planmonopol, genom det stora markägandet som Stockholm har, och genom att bedriva en aktiv bostads- och stadsutvecklingspolitik genomförs insatser för att förverkliga rätten till en god bostad. Bland annat arbetar stadens allmännyttiga bolag i samverkan med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden med att sänka produktionskostnaderna i serieproduktion genom de så kallade Stockholmshusen. Bostadsförmedlingen i Stockholm AB har, bland mycket annat, i uppdrag att förmedla bostäder med korttidskontrakt och med förtur till unga och äldre.

Det framgår även av bostadsbolagens direktiv att ökad tillgänglighet ska tas i beaktande vid nyproduktion och renoveringar. Byte till bostäder med god tillgänglighet ska underlättas för äldre och personer med funktionsnedsättning, till exempel genom bostäder på entréplan eller i hyreshus med hiss. Det går exempelvis att ansöka om prioriterad förmedling hos bostadsförmedlingen för Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s bostäder, givet ett intyg som styrker att man bor olämpligt.

Om man ser till syftet om att öka tillgängligheten på överkomliga bostäder, så är det något som den grönbåa majoriteten särskilt arbetar med. Stockholms stad har en hög ambitionsnivå för bostadsbyggandet och ett proaktivt arbete med behovsbedömningar. Jag delar stadsledningskontorets bedömning om att det är otydligt vad ett deltagande i The Shift skulle innebära i praktiken för en svensk kommun, framför allt avseende form och konstruktion för deltagandet. Staden har redan, genom kommunfullmäktige, formulerat en rad målsättningar inom området. Precis som koncernledningen konstaterar jag att bilden av rörelsen The Shift är för ofullständig, och att underlag för beslut därmed är otillräckligt. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen om att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Jan Valeskog och Kadir Kasirga (båda S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motionen bifalles
2. Därutöver anføres följande

Som det står i motionen och i remissvaren är rätten till bostad så fundamental att det påtalas i Sveriges grundlag och som en av de mänskliga rättigheterna enligt Förenta nationerna (FN). Rätten till bostad är viktig av många skäl och sträcker sig längre än att bara handla om tak över huvudet. Rätten till bostad grundar sig i synen på allas rätt till eget tryggt privat utrymme och därmed rätten till personlig integritet. Kopplingen mellan ett eget tryggt hem och människors hälsa är stark.

Avsaknaden av en bostad hämmar samhället och slår hårt mot människor och deras möjlighet att utvecklas och leva fria liv. Utan bostäder tvingas familjer leva i trångboddhet, människor tvingas till att tacka nej till arbete och kvinnor tvingas att stanna kvar i destruktiva relationer. Utan bostäder tvingas unga att bo kvar hemma och nekas därmed möjligheten att påbörja resan mot vuxenlivet och självständigheten. Utan bostäder cementeras de socioekonomiska skillnaderna och segregationen förstärks.

Coronakrisen visar hur viktigt det är att arbetet för att människors rätt till bostad intensifieras över hela världen. Möjligheten till att distansera sig och isolera sig är begränsad i många delar av världen när människor lever i extrem fattigdom och saknar bostäder. I Stockholm har vi sett vilka konsekvenserna blir när trångboddhet, ojämlikhet och segregation samspekar. Coronaviruset har fått en större spridning i stadsdelar där trångboddheten är som störst. I Järva och i Skärholmen har trångboddheten haft oerhört negativa effekter på människors välmående. Det har gått så pass långt att trångboddheten har inneburit att fler människor har smittats av coronaviruset och mist livet.

Stockholm måste stärka upp arbetet för att komma till bukt med trångboddheten och minska segregationen. Genom att ansluta sig till det internationella FN-initiativet *The Shift* åtar sig staden ansvaret för att arbeta för att rätten till bostad blir verklighet. Stockholms anslutning till initiativet öppnar upp för möjligheten att bli del av ett internationellt nätverk med flera andra storstäder. Detta kan stärka arbetet med stadsutveckling i allmänhet och med social hållbarhet i synnerhet då Stockholm kan ta del av positiva exempel och erfarenhetsutbyte från andra städers arbete.

Bostadsborgarrådet skriver om stadens bostadspolitik och hur processerna ser ut för att fler bostäder ska byggas. Problemet är att det råder en diskrepans mellan de fina orden och hur verkligheten ser ut. Majoriteten och borgarrådet har från dag ett agerat på ett sådant sätt att det motverkar alla stockholmarnas rätt till en bostad. Det är svårt att se att stoppande av bostadsprojekt, ombildningar av hyresrätter och begränsningar av de kommunala bostadsbolagens möjlighet att bygga genom rekordfå markanvisningar

bidrar till att möta bostadsbristen. Tvärtom kommer majoritetens bostadspolitik leda till att fördjupa den strukturella bostadsbristen i Stockholm.

Om Stockholm ska bidra till att målen i Agenda 2030 uppnås måste majoriteten ändra sin bostadspolitik. Ombildningar av hyresrätter och utförsäljningar av allmännyttiga bostäder måste stoppas. Omtag av stadens arbete krävs och en ambitionshöjning behövs för att fler bostäder till rimliga hyror ska byggas.

Slutligen är det svårt att se varför Stockholm inte ska ansluta till det internationella FN-initiativet när fler remissinstanser menar att stadens bostadsmål arbetar i enlighet med *The Shift*. Stadsledningskontoret skriver att "*Flera av uppdragen till berörda nämnder och bolag i kommunfullmäktiges budget 2020 ligger i linje med syftet med FN-initiativet The Shift.*" Om stadens arbete och budget redan harmoniserar med *The Shift* – varför kan inte Stockholm då ansluta till FN-initiativet?

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 15 april 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Dennis Wedin

Mats Larsson

Reservation anfördes av Jan Valeskog (S) och Torun Boucher och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Karin Wanngård (S) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att Stockholm behöver göra mer för att bryta den negativa utvecklingen på dagens bostadsmarknad och att rätten till bostad ska vara en självklarhet.

Motionären föreslår därför att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift och genom detta visa på ambitionen att förverkliga bostaden som en rättighet för stadens invånare.

Genom att ansluta sig till The Shift, kan Stockholms stad enligt motionären, skapa nya lösningar och idéer samtidigt som det främjar utbytet med andra städer som står inför liknande utmaningar. Vidare framförs att städer som New York, London, Berlin och Paris har skrivit under åtagandet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Hyresgästföreningen Region Stockholm, kommunstyrelsens råd för Agenda 2030, Malmö stad och Svenska FN-förbundet.

Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Bostadsförmedlingen i Stockholm AB och de allmännyttiga bostadsbolagen AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder. Malmö stad, Svenska FN-förbundet, AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt kommunfullmäktiges budget ska Stockholm vara en levande och socialt hållbar stad, där alla är delaktiga i samhällsutvecklingen utifrån sina egna förutsättningar. Stockholm ska fortsätta vara en stad som ligger i framkant med arbetet för mänskliga rättigheter. Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling ligger till grund för en hållbar utveckling och Stockholm ska vara ledande i genomförandet av de 17 globala hållbarhetsmålen.

Stadsledningskontoret konstaterar att staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar enligt bostadsförsörjningslagen och arbetar i enlighet med de riktlinjer för bostadsförsörjning som antogs i kommunfullmäktige i juni 2017. Staden arbetar idag på olika sätt med frågan om bostadsförsörjning. Huvuduppdraget ligger hos de tre kommunala bostadsbolagen och bostadsförmedlingen som ska medverka till att staden får en väl fungerande bostadsmarknad som kännetecknas av god rörlighet, tillgänglighet och rimliga hyror. Även stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden har ett särskilt ansvar för stadens bostadsmål genom att skapa förutsättningar för en hög och jämn takt för bostadsproduktion inom staden.

Genom kommunernas planmonopol, genom det stora markägandet som Stockholm har och genom att bedriva en aktiv bostads- och stadsutvecklingspolitik genomförs insatser för att förverkliga rätten till en god bostad. Bland annat har stadens allmännyttiga bolag i samverkan med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ambitionen att sänka produktionskostnaderna i serieproduktion genom de så kallade Stockholmshusen. Bostadsförmedlingen har exempelvis i uppdrag att förmedla bostäder med korttidskontrakt och med förtur till unga och äldre.

Stadsledningskontoret konstaterar att det The Shift innebär en förpliktelse att genomföra insatser för att förverkliga att rätten till bostad blir en mänsklig rättighet enligt FN konventionen. Flera städer i Europa och runt om i världen har anslutit sig till uppdraget. I Sverige har Malmö stad anslutit sig som första stad i Norden.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms stad arbetar med en hög ambitionsnivå för bostadsbyggandet, har ett proaktivt med behovsbedömningar för de särskilt prioriterade grupperna och planerar i enlighet med de boendepplaner som upprättas.

Flera av uppdragen till berörda nämnder och bolag i kommunfullmäktiges budget 2020 ligger i linje med syftet med FN-initiativet The Shift.

Stadsledningskontoret konstaterar gällande bostadspolitiken som helhet så styrs och påverkas staden i hög grad av staten genom lagstiftning och statsbidrag med mera. Hur bostadspolitiken förverkligas påverkas också i hög grad av konjunkturella och finansiella faktorer samt av privata aktörer inom fastighetsbranschen.

Stadsledningskontoret anser vidare att det idag inte är tillräckligt tydligt vad ett deltagande i The Shift innebär i praktiken för en svensk kommun, framför allt avseende form och konstruktion för deltagandet, varför en konsekvensanalys bör göras innan staden fattar beslut om ett eventuellt deltagande.

Stadsledningskontorets föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion om att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift av Karin Wanngård (S) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 januari 2020 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation anfördes av Alexandra Mattsson Åkerström, m.fl. (alla V), Karin Gustafsson m.fl. (alla S), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi) som instämde i Alexandra Mattsson Åkerström, m.fl. (alla V), Karin Gustafsson m.fl. (alla S) reservation.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 december 2019 i huvudsak följande lydelse.

I ett socialt hållbart Stockholm bör staden aktivt främja fler billiga och överkomliga bostäder som är tillgängliga för alla. I budget för Stockholms stad 2020 står att Stockholm ska ha en hållbar bostadsförsörjning med bostäder som alla har råd att efterfråga och att allmännyttan ska utvecklas. Bostadsbeståndet ska vara sådant att det motverkar segregation och främjar attraktiva boendemiljöer i hela staden. Staden arbetar på olika sätt med frågan om bostadsförsörjning. De tre kommunala bostadsbolagen, Svenska Bostäder, Stockholms hem och Familjebostäder, ska enligt budgeten medverka till att Stockholm får en väl fungerande bostadsmarknad som kännetecknas av god rörlighet, tillgänglighet och rimliga hyror.

The Shift innebär att städer som ansluter sig lovar att genomföra insatser för att förverkliga att rätten till bostad blir en mänsklig rättighet enligt FN:s konvention.

Stockholm ska vara ledande i genomförandet av de 17 globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. För varje mål har en eller flera nämnder eller bolagsstyrelser utsetts som målsansvariga vilket framgår av direktiven till respektive nämnd/bolagsstyrelse. Målsansvarig nämnd och/eller bolagsstyrelse ska vara drivande för att staden ska uppnå hållbarhetsmålet och samverka brett med berörda verksamheter i staden. Explorationsnämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden vara drivande i stadens arbete med Agendans mål 11 som är *Hållbara städer och samhällen* och delmålet 11.1 *Säkra bostäder till överkomlig kostnad*.

Förvaltningen anser att det uppdrag som berörda nämnder och styrelser har i budget 2020 ligger i linje med syftet med *The Shift*. Flera storstäder runt om i världen är anslutna sedan tidigare och i mars 2019 gick Malmö stad med i *The Shift* som första stad i Sverige. Förvaltningen menar att staden med intresse kan följa och avvakta vad det kommer att innebära för Malmö stad att de anslutit sig till *The Shift*. Förvaltningen föreslår att socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade den 6 februari 2020 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Tina Kratz m.fl. (alla V) och Monica Lövström m.fl. (alla S), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar skribentens uppfattning att boende är en grundläggande förutsättning för att människor ska kunna leva ett självständigt liv. Att erbjuda stöd särskilt till utsatta grupper och personer i osäkra boendeförhållanden för att de ska uppnå mer långsiktiga och hållbara boendelösningar är ett prioriterat område för stadsdelsnämnden.

Utifrån det underlag som presenteras i motionen är det dock inte tydligt vad det konkret skulle innebära för stadsdelsförvaltningen eller för staden i stort om staden skulle ansluta sig till The Shift. Mot bakgrund av detta anser förvaltningen att staden behöver göra en konsekvensanalys innan ett ställningstagande görs.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 januari 2020 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation anfördes av Rashid Mohammed m.fl. (alla V) och Anna Jonazon m.fl. (alla S), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ploen (Fi) som instämde i reservationen av Rashid Mohammed m.fl. (alla V) och Anna Jonazon m.fl. (alla S).

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 januari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar synen att boendet är en grundläggande förutsättning för att människor ska kunna leva ett självständigt liv. Staden arbetar idag på olika sätt med frågan om bostadsförsörjning och huvudansvaret ligger hos de tre kommunala bostadsbolagen som ska medverka till att staden får en väl fungerande bostadsmarknad som kännetecknas av god rörlighet, tillgänglighet och rimliga hyror. Huvudansvaret för att uppnå Agenda 2030:s mål 11 – Hållbara städer och samhällen – ligger hos exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Det är inte tydligt vad ett deltagande i the Shift innebär i praktiken för en svensk kommun. En konsekvensanalys bör därför göras innan staden fattar beslut om deltagande. I Sverige har kommunerna planmonopol och kan genom en aktiv bostads- och samhällsbyggnadspolitik driva insatser för att förverkliga rätten till en bostad. Det uppdrag som idag ligger hos berörda nämnder ligger i linje med syftet med the Shift. I mars 2019 gick Malmö, som första stad i Sverige, med i the Shift. Förvaltningen anser att Stockholms stad, i avvaktan på eget deltagande, bör studera vad det innebär för Malmö att vara med.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation anfördes av Anders Göransson m.fl. (alla S), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Konkret innebär The Shift att städer som ansluter sig lovar att genomföra insatser för att förverkliga att rätten till bostad blir en mänsklig rättighet enligt FN konventionen. Något initiativtagarna menar måste till om mål 11 som är ”Hållbara städer och samhällen” i de globala hållbarhetsmålen ska uppnås.

Staden arbetar på olika sätt med frågan om bostadsförsörjning men huvudansvaret ligger inte hos stadsdelsnämnderna.

I Stockholms stad finns tre kommunala bostadsbolag, Svenska Bostäder, Stockholmshem och Familjebostäder. Enligt stadens budget 2020 ska de tre bostadsbolagen medverka till att Stockholm får en väl fungerande bostadsmarknad som kännetecknas av god rörlighet, tillgänglighet och rimliga hyror.

Förvaltningen konstaterar att det i stadens budget 2020 står att Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling ligger till grund för en hållbar utveckling och Stockholm ska vara ledande i genomförandet av de 17 globala hållbarhetsmålen. För varje mål har en eller flera nämnder eller bolagsstyrelser utsetts som målsvariga vilket framgår av direktiven till respektive nämnd/bolagsstyrelse. Målsvarig nämnd och/eller bolagsstyrelse ska vara drivande att staden ska uppnå hållbarhetsmålet och samverka brett med berörda verksamheter i staden. Exploateringsnämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 11 som är ”Hållbara städer och samhällen”.

Förvaltningen anser att det uppdrag som berörda nämnder och styrelser har i budget 2020 ligger i linje med syftet med The Shift.

New York, London, Berlin och Paris är anslutna sedan tidigare och i mars 2019 gick Malmö stad med i The Shift som första stad i Sverige. Förvaltningen menar att staden med intresse kan titta på och avvakta vad det kommer att innebära för Malmö stad att de anslutit sig till The Shift.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 19 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Underremisser

Bostadsförmedlingens remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 1):

Bostadsförmedlingen konstaterar att det i regeringsformen anges att den enskildes välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten samt att det allmänna särskilt ska trygga rätten till arbete, bostad och utbildning. Frågan anknyter också till FN:s Internationell konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som bland annat avser den enskildes rätt till en tillfredsställande levnadsstandard inkluderande en lämplig bostad samt till Agenda 21.

Bostadspolitiken är utformad så att flera aktörer ansvarar för och bidrar till olika delar av bostadsförsörjningen. Staden har som kommun ytterst ett ansvar för planeringen av bostadsbyggandet samt resurser som den egna marken, de kommunala bostadsbolag och Bostadsförmedlingen. När det gäller bostadspolitiken som helhet styrs och påverkas staden dock i hög grad av staten genom lagstiftningen, statsbidrag med mera. Hur bostadspolitiken förverkligas påverkas också i hög grad av konjunkturella och finansiella faktorer samt av privata aktörer inom fastighetsbranschen.

Det finns flera möjligheter för staden att aktivt främja den enskildes rätt och möjligheter till att få en lämplig bostad, både som enskild aktör och genom samarbete med övriga intressenter. I det sammanhanget kan det vara av intresse för staden att ingå i ett internationellt utbyte av erfarenheter avseende dessa frågor, och en internationell plattform kan bidra till lärande och utveckling på området. Bostadsförmedlingen stödjer i enlighet med ovan allmänt att staden etablerar ett internationellt utbyte när det gäller dessa frågor. Dock tar inte Bostadsförmedlingen ställning till om staden ska vara engagerad i The Shift.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen kan konstatera att stadens budget fastställer att Stockholm ska ha en hållbar bostadsförsörjning med bostäder som alla har råd att efterfråga. I enlighet med målsättningen har stadens allmännyttiga bolag i samverkan med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret ambitionen att sänka produktionskostnaderna i se-

riproduktion genom de så kallade Stockholmshusen. Även privata aktörer arbetar för att utveckla produktionsmetoder för att bygga mer effektivt. Det går också att lyfta fram att det finns lägenheter inom både allmännyttan och privata hyresvärdar som riktar både mot både ungdomar, äldre, funktionshindrade och andra särskilt prioriterade grupper. SHIS Bostäder tillhandahåller också trygga genomgångsboenden för etablerade och nyanlända stockholmare som av sociala eller ekonomiska skäl har hamnat utanför den ordinarie bostadsmarknaden.

Under lång tid har staden haft som målsättning och arbetat aktivt med att skapa förutsättningar för ett omfattande bostadsbyggande med en mångfald av upplåtelseformer. Staden har i många delar varit framgångsrikt i detta arbete och stora investeringar har gjorts för att möjliggöra bostadsbyggandet. Staden har stor påverkansmöjlighet på byggandet genom sitt planmonopol, markinnehav, sina bostadsbolag och förmedlingsverksamhet. Vidare har stadens olika bolag och nämnder en rad samarbeten med bostadsbyggandets aktörer och organisationer med intressen i bostadsmarknaden.

The Shift är en rörelse som ger uttryck för ett antal målsättningar inom bostadsområdet. Staden har genom kommunfullmäktige själva formulerat en rad målsättningar inom området. Koncernledningen konstaterar att några av målsättningarna tangerar varandra men har inte en fullständig bild av rörelsen The Shifts målsättningar och arbetssätt och tar därför inte ställning till om staden ska ansluta sig till The Shift.

Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030

Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030:s yttrande daterat den 10 mars 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Vad gäller motionen som remitterats till rådet om att Stockholm bör ansluta sig till The Shift så välkomnar rådet de olika ansträngningar som görs inom FN-systemet för att göra innevarande decennium till ett "decade of action" för att förverkliga Agenda 2030. Rådet har inte kunnat göra en fullgod utredning om konsekvenserna av ett sådant beslut som motionen efterlyser, utan förutser att en sådan kommer ske i ordinarie beslutsprocess. Det är viktigt att staden när den fattar likande beslut är tydligt med vilka förväntningar man har på vad beslutet ska leda till.

Rådet vill framhålla vikten av att staden utvärderar konsekvenser av beslut som tas och som kan påverka eller rentav motverka ambitionerna i de föreslagna riktlinjerna eller SDG 11.1. Det kan handla om renoveringar av befintligt bostadsbestånd som sker på sådant sätt att det blir svårare för personer med svag ekonomi att bo kvar eller finna bostad, eller om ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter.

När beslut om riktlinjer har fattats anser rådet att staden kontinuerligt bör utvärdera vad det ex markpolitiken och regelkraven som kan motverka ambitionerna i riktlinjerna och målen i Agenda 2030. Det kan både handla om miljömässiga konsekvenser, eller sociala sådana.

Rådet uppfattar förslaget på riktlinjer som tunt när det kommer till miljöfrågor, trots att byggande har mycket stor miljö- och klimatpåverkan.

Hur och för vem det byggs i staden har stor påverkan på många av målen i Agenda 2030 förutom mål 11. Det handlar som nämnt om mål 13 om att bekämpa klimatförändringarna, men också om mål om minskad ojämlikhet (10) och inkluderande samhällen (16). Rådet skulle i det sammanhanget vilja föreslå att målen om byggande kompletteras med ett jämställt mål om minskad segregation.

Särskilt uttalande gjordes av Rodrigo Arce (V), *bilaga 1*.

Hyresgästföreningen Region Stockholm

Hyresgästföreningen Region Stockholm yttrande daterat den 4 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

I en motion till Stockholms stads kommunfullmäktige föreslås att Stockholms stad ansluter sig till det globala FN-initiativet The Shift i syfte att utveckla politiken för att förverkliga bostaden som en rättighet för stadens invånare.

Motionen tar upp det globala FN-initiativet The Shift som New York, London, Berlin och Paris anslutit sig till. Rätten till bostad påtalas i Sveriges grundlag och som en av de mänskliga rättigheterna. Det handlar om att skifta synsätt från bostaden som en handelsvara till en rättighet, att skapa ett Stockholm för alla.

Hyresgästföreningen region Stockholm lämnar härmed sitt remissvar i ärendet. FN-initiativet The Shift är en världsomspännande rörelse för bostaden som mänsklig rättighet; en bostad ska inte vara en investering utan istället en plats för boende och en förutsättning för att kunna delta i samhället. The Shift vänder sig emot att bostaden blivit en investering för internationella börsnoterade fastighetsbolag som köper upp hyresfastigheter, renoverar, höjer hyrorna och därmed tvingar folk att flytta.

The Shift vill att politiker tar tillbaka bostadsfrågan från de internationella fastighetsbolagen och kommer att ta lokala, regionala och globala initiativ. Hemlöshet ska inte förekomma 2030.

Städer som anslutit sig är bl a New York, London, Berlin, Paris och Barcelona. Borgmästarna i de städer som anslutit sig kommer från olika delar av det politiska spektrat. Som första stad i Sverige anslöt sig Malmö till The Shift i mars 2019. Malmö styrs av Liberalerna och Socialdemokraterna.

Hyresgästföreningen region Stockholm framhåller att bostaden är en mänsklig rättighet och att det, enligt grundlagen, åligger det allmänna att trygga denna rätt. När det allmänna säljer ut allmännyttan motverkas nästan alltid detta.

Hyresgästföreningen region Stockholm verkar för att Stockholms stad och resten av regionens kommuner ansluter sig till The Shift.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Alexandra Mattsson Åkerström, m.fl. (alla V), Karin Gustafsson m.fl. (alla S) enligt följande:

1. Motion om att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet *The Shift* av Karin Wanngård (S) bifalls.
2. Därutöver anfördes följande

Vi välkomnar att förvaltningen i grunden ställer sig positiva till att Stockholms stad ska ansluta sig till det internationella FN-initiativet *The Shift*. Det är glädjande att förvaltningen anser att det pågår ett arbete som i stort ligger i linje med initiativet. Staden bör med det ansluta sig till initiativet för att även i framtiden säkra en inriktning där bostad ses som en rättighet och utförsäljning av allmännyttan förkastas. Vi menar att det inte finns något skäl till att avvakta och se hur arbetet i Malmö går innan Stockholm ansluter till *The Shift*.

Genom att ansluta sig till initiativet blir Stockholm del av ett internationellt nätverk med flera andra storstäder. Detta kan stärka arbetet med stadsutveckling i allmänhet och med social hållbarhet i synnerhet då Stockholm kan ta del av positiva exempel och erfarenhetsutbyte från andra städers arbete.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Tina Kratz m.fl. (alla V) och Monica Lövström m.fl. (alla S) enligt följande:

Att föreslå kommunfullmäktige att tillstyrka motionen

Att därutöver anföras

The Shift är global rörelse och ett upprop av FN för att återta rätten till bostad som en mänsklig rättighet. Det är sin egen organisation och ett forum där ledare från olika delar av världen träffas för att utdela idéer och erfarenheter för att stärka bostaden världen över.

Runtom i världen har avregleringar och utförsäljningar av bostadsbestånd förflyttat synen på bostäder som ett socialt åtagande till en investering för kapitalstarka företag och individer. Efterföljderna blir att investeringen väger tyngre än det sociala uppdraget att förse människor med tak över huvudet.

I Sverige har allmännyttan försvagats över en längre period och de kapitalstarka företagen har redan idag köpt stora andelar av bestånden i Sverige. De äger lokalcentrum och bestånd i såväl våra förorter som våra stadskärnor. Det följs ofta av eftersatt underhåll och renoveringar. Men gemensamt för dessa företag är att det primära målet

är en maximerad vinst medans de allmännyttiga bostadsbolagen har som mål att bygga och förvalta bostäder.

Genom att gå med i uppdraget The Shift skulle Stockholm erkänna bostaden som en mänsklig rättighet med följden att faktiskt också leva upp till det åtagandet. Det skulle även skicka en signal ut i världen att Sverige menar allvar i kampen mot hemlöshet och rätten till bostad. Malmö har redan gått med i uppdraget och Stockholm kan inte vara sämre utan ska självklart ta täten i kampen mot hemlöshet i Sverige, i Norden, i Världen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rashid Mohammed m.fl. (alla V) och Anna Jonazon m.fl. (alla S) enligt följande:

1. Att bifalla motionen
2. Att Därutöver anföras

Det är positivt att förvaltningen delar synen att boendet är en grundläggande förutsättning för att människor ska kunna leva ett självständigt liv och anser att det pågår ett arbete som i stort ligger i linje med initiativet. Staden bör med det ansluta sig till initiativet för att även i framtiden säkra en inriktning där bostad ses som en rättighet och utförsäljning av allmännyttan förkastas.

Genom att ansluta sig till initiativet blir Stockholm del av ett internationellt nätverk med flera andra storstäder. Detta kan stärka arbetet med stadsutveckling i allmänhet och med social hållbarhet i synnerhet då Stockholm kan ta del av positiva exempel och erfarenhetsutbyte från andra städers arbete.

Eftersom förvaltningen instämmer i att syftet med The Shift är i linje med stadens målsättning menar vi att det är väl motiverat att Stockholms stad ansluter direkt. Att invänta resultat från de redan anslutna skulle försena våra möjligheter att dra nytta av samarbetet *inom det globala nätverket*".

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Göransson m.fl. (alla S) enligt följande:

Att bifalla motionen

Att därutöver anföras

Ett högt bostadsbyggande där det byggs fler hyresrätter med lägre hyror måste vara en av Stockholms viktigaste prioriteringar. Det gäller inte minst för unga människor. För det viktiga är inte att alla unga har råd att köpa en bostad. Det viktiga är att alla unga kan få en bostad utan att behöva köpa en.

Vi välkomnar därför att förvaltningen i grunden ställer sig positiva till att Stockholms stad ska ansluta sig till det internationella FN-initiativet The Shift. Och att förvaltningen anser att det i staden redan idag pågår ett arbete som i stort ligger i linje med initiativet. Staden bör med det ansluta sig till initiativet för att även i framtiden

säkra en inriktning där bostad ses som en rättighet och utförsäljning av allmännyttan förkastas.

Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030

Särskilt yttrande gjordes av Rodrigo Arce (V) enligt följande:

Vad gäller motionen om att Stockholmsstad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift vill vi gärna rekommendera att kommunstyrelsen bifaller motionen.

Vi tycker att i likhet med andra städer som London, Paris, Berlin, Barcelona och Amsterdam ska Stockholm ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift, som ser bostaden som en mänsklig rättighet och inte en handelsvara.

Att vara ansluten kommer att innebära, att genom utbytet med de städer, ger oss möjlighet att utveckla idéerna och tankarna på hur vi hanterar och arbetar kring frågan om bostaden som en rättighet.